

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden (sidste) behandling af forslag til folketingsbeslutning om udsættelse af adgangsregulering til videregående uddannelse [af Freddy Madsen m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 38. Fremsat 12/4 77. Første behandling 4/5 77. Betænkning 18/5 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sattes til forhandling.

Ordføreren for forslagsstillerne (Freddy Madsen) (DKP):

Det forslag, vi nu har til behandling, vil antagelig møde en ublid skæbne i folketinget, og det var jo til at forudse. Det finder vi højst beklageligt, også fordi det fra vores side var ment som en venlighed over for undervisningsministeren, idet jeg tror, at alle erkender, selv langt ud på borgerlig side her i salen, at det, man nu er i færd med at gennemføre, efter alle de oplysninger, vi har, er et så hasarderet foretagende, at der næppe er ret mange ud over undervisningsministeren, der tør tage ansvaret. Det, der viser sig, og som jo også ligger i betænkningen, er, at hvis undervisningsministeren ville tage imod den håndsækning, vi her giver hende, så ville der være et flertal her i salen for at udskyde det i 1 år.

Der er, siden vi førstebehandlede forslaget, yderligere kommet oplysninger frem, der viser, på hvor usikkert et grundlag hele denne sag hviler.

For det første kan ansøgningskemaer ikke fås endnu den 27. maj ved henvendelse til matriklen på Københavns universitet, således som man havde lovet det. For det andet kan det nu konstateres, som vi også har sagt det tidligere, at udbetalingen fra Statens Uddannelsesstøtte vil blive forsinket. Stipendienævnene på Ålborg universitetscenter og på Århus universitet har indrømmet det på informationsmøder. Forsinkelsen sker, fordi ansøgningskemaer først kan udsendes fra institutionerne den 28. juli.

Der er endnu kun lavet optagelsesbekendtgørelser på Københavns universitet, på Århus universitet og på Odense universitetscenter. Reglerne er endnu ikke færdige på de øvrige områder på dette tidspunkt.

På Ålborg universitetscenter er der færdige regler for socionomuddannelsen, men de studerende kender endnu ikke indholdet af dem.

Reglerne indebærer, at erhvervsarbejde tæller, men først efter ni måneders anciennitet. Derudover optages resten efter faldende alder. Det betyder, at mellem 50 og 75 pct. af ansøgerne vil være født mellem 1957 og 1958, og kun ganske få måneders aldersforskel vil være afgørende for optagelsen. Hvad med de ansøgere, som søger uden at angive erhvervsanciennitet, fordi de endnu ikke er klar over optagelseskriterierne?

Der kunne nævnes en lang række andre eksempler, som indicerer, at dette vil ende i kaos, og som jeg sagde før, ved vi nu, at langt ind i borgerlige kredse siger man med, jeg tør næsten sige lidt skadefryd, at selvfølgelig kan dette ikke gennemføres, men det er undervisningsministerens ansvar. Jeg forstår ikke, at hun i denne situation tør tage det ansvar. Det, vi har ønsket og også vil påvise igennem denne afvisning, er, at det nu skal stå lysende klart, at det er socialdemokratiet og undervisningsministeren, der ønsker denne sag gennemført. Hvis ikke de gjorde det, så behøvede man ikke at lave det.

Niels Helveg Petersen (RV):

Det radikale venstre har stemt for loven om adgangsregulering, og vi kan derfor ikke støtte det fremsatte forslag. Men vi ønsker på den anden side at gøre det ganske klart, at vi ikke har noget medansvar for den måde, adgangsbe-grænsningen er tilrettelagt på, som vi ikke finder rimelig, og som vi tror vil give anledning til mange problemer.

I konsekvens af vores holdning agter vi at stemme imod ved denne afstemning, men ønsker altså at gøre det ganske klart, at vi ikke føler noget som helst medansvar for den måde, adgangsbe-grænsningen bliver sat i værk på.

Ordføreren for forslagsstillerne (Freddy Madsen) (DKP):

Dér havde vi jo i en nøddeskal et rigtig radikalt standpunkt. Det, denne sag drejer sig om, er ikke, hvorvidt man er tilhænger eller modstander af adgangsbe-grænsning. Det, denne sag drejer sig om, er, om man under de hasarderede forhold, som også hr. Niels Helveg Petersen tidligere har angrebet, skal gennemføre tingene på nuværende tidspunkt. Derfor forekommer det højst ejendommeligt og højst overraskende, at det radikale venstre, som har været nogle af de stærkeste angribere af, at man gennemfører tingene på den måde, nu,

[Freddy Madsen.]

hvor de har chancen for det, alligevel stemmer imod deres egne standpunkter. Men som sagt, det er et typisk radikalt standpunkt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslaget til folketingsbeslutning forkastedes med 124 stemmer mod 25.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v. [af Ingolf Knudsen m. fl.]. (Lovforslag nr. L 164. Fremsat 19/4 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Det af centrum-demokraterne fremsatte forslag om en ændring af skolestyrelsesloven indeholder tre hovedpunkter.

For det første vil forslagsstillerne have indført en spærregænse ved skolenævnvalg, hvorefter mindst 25 pct. af de stemmeberettigede forældre ved en skole skal deltage i valget. I modsat fald skal skolenævnet ved den pågældende skole udpeges af kommunalbestyrelsen. For det andet ønsker forslagsstillerne, at skolelederens myndighed og ansvar skal styrkes. For det tredje foreslås der indført skolelederråd på linje med fælleslærerråd i kommuner med mere end én kommunal skole.

Hvad det første punkt angår, må det erkendes, at den forholdsvis ringe valgdeltagelse beklageligvis har været et karakteristisk træk ved skolenævnvalg under de skiftende lovgivninger, men jeg tror ikke, at indførelse af en spærreklauseul som den her foreslåede vil være det rette middel til at forbedre på dette forhold. Forslaget synes heller ikke at have taget i betragtning, at størstedelen af alle skolenævnvalg efter de hidtidige erfaringer sluttes som fredsvalg, det vil sige, at der ved opstillingsfristens udløb kun er opstillet én kandidatliste, således at de på denne liste opførte personer betragtes som valgt efter de gældende valgeregler, der er fastsat i en bekendtgørelse af den 28. januar 1974.

Ifølge en undersøgelse af forløbet af skolenævnsvalegene i 1974, som er foretaget af un-

dervisningsministeriets økonomisk-statistiske konsulent, blev der kun affholdt kampvalg mellem flere lister ved cirka en tredjedel af samtlige skoler, mens de øvrige cirka to tredjedele af skolerne havde fredsvalg. Ifølge undersøgelsen opstilles der hyppigere flere lister på de store end på de små skoler. For den tredjedel af skolerne, hvor der i 1974 afholdtes kampvalg, er stemmeprocenten totalt opgjort til 21,4, men undersøgelsen viser en betydelig variation med hensyn til skolestørrelse. Den laveste stemmeprocent fandtes på de store skoler, nemlig 16, hvorefter stemmeprocenten er stigende til 47,2 på de mindste skoler, det vil sige cirka 3 gange procenten ved de store skoler.

På baggrund af denne undersøgelse kan en spærregænse på 25 pct. af de stemmeberettigede forældre ikke accepteres, idet den vil betyde, at forældrene i det overvejende antal tilfælde, hvor der afholdes kampvalg, ville blive afskåret fra at vælge repræsentanter til skolenævnene.

Det anføres i de meget kortfattede bemærkninger til lovforslaget, at formålet er at sikre, at skolenævn ikke vælges med så ringe valgdeltagelse, at organiserede smågrupper kan tiltage sig uberettiget indflydelse. Hertil vil jeg sige, at den nævnte risiko altid vil være til stede, når der er tale om frie og direkte valg efter demokratiske principper, men efter min opfattelse må man hellere løbe denne risiko end indføre spærreregler af den her foreslåede slags.

Med hensyn til det andet punkt har forslagsstillerne foreslået nogle ændringer i lovens §§ 27, 62 og 63, som bl. a. tager sigte på, at skolelederen sammen med lærerrådet skal eller kan udtale sig om forskellige spørgsmål vedrørende den pågældende skole.

Hertil vil jeg for det første sige, at skolens leder ifølge lovens § 60 er medlem af lærerrådet. Men dertil kommer, at alle lærerrådets erklæringer og forslag ifølge lovens § 63 skal fremsendes gennem skolens leder med en udtalelse fra den pågældende. Endelig er det i lovens § 57, stk. 3, udtrykkeligt fastslået, at lederen har såvel den administrative som den pædagogiske ledelse af vedkommende skoles virksomhed. Forslagene vil således ikke medføre nogen reel ændring af retstilstanden på dette område.

Forslagsstillerens tredje forslag, om oprettelse af et skolelederråd, er ifølge bemærkningerne motiveret med, at det er hensigten at give sko-